

11.10.2022

VN/16960/2021
STM078:00/2021**2022/4 TYÖTURVALLISUUSSÄÄNNÖKSIÄ VALMISTELEVAN NEUVOTTELUKUNNAN PÖYTÄKIRJA
11.10.2022**

Aika 11.10.2022 klo 13.00-14.10

Paikka: Teams-etäkokous

Osallistujat:

Antti Janas	STM, puheenjohtaja
Sari-Anne Salminen	Työsuojelun aluehallinto, jäsen
Erkki Auvinen	STTK, jäsen
Juha Ala-Hiiri	TKL, jäsen
Timo Koskinen	SAK, jäsen
Minna Salli	KT, jäsen
Päivi Lanttola	VTML, jäsen
Albert Mäkelä	SY, jäsen
Pia Perttula	TTL, jäsen
Lotta Savinko	Akava, jäsen
Suvi Lahti-Leeve	EK, jäsen
Jarno Virtanen	STM, asiantuntija
Tanja Ylitöyrä	STM, sihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Hyväksyttiin asialista.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Otsikossa mainittu hallituksen esitys on valmisteltu ns. alipalkkajaostossa. Jaoston puheenjohtajana toiminut Jarno Virtanen esitteli asiaa. Esityksen taustalla on hallitusohjelman kirjaus puuttumisesta törkeisiin alipalkkaustilanteisiin. TEM:ssä on toiminut koko vaalikauden ajan sääntelytyöryhmä, joka on selvittänyt keinoja alipalkkaukseen puuttumiseksi. Tältä pohjalta hallitus antoi STM:lle yksityiskohtaisen toimeksiannon omalta osaltaan valmistella säännöksen, jolla voidaan puuttua alipalkkaustilanteisiin. Samassa yhteydessä laajennettaisiin valvovan viranomaisen ilmoitusvelvollisuutta RL 36 luvun mukaisiin petos- ja kiskontarikoksiin. Lisäksi hallituksen Terveet tilat -ohjelmaan liittyen ehdotetaan rakennuksen sisäilmaongelmia koskevissa tilanteissa laajennettavaksi AVI:n ilmoitusvelvollisuutta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja rakennusvalvontaan.

Alipalkkaukseen liittyvä muutosehdotus piti sovittaa olemassa olevaan työlainsäädännön järjestelmään, eli tarkoituksena ei ollut muuttaa työlainsäädännön perusteita tai itse järjestelmää. Valmistelulle asettivat rajoja myös yleiset periaatteet, kuten valvontaviranomaisen toimivalta suhteessa yksityisoikeuden alaan kuuluviin kysymyksiin. Oikeusministeriöltä saatiin tukea valmistelussa. Ehdotuksen 13 §:ssä on otettu em. rajaukset huomioon siten, että se koskisi yleissitovana noudatettavia työehtosopimuksia ja AVI:n toimivalta rajoittuisi

yksiselitteisiin ja selviin tapauksiin. Vähäiset asiat on rajattu pois 2 momentin muutoksella. Ehdotuksen myötä yksityisoikeudelliset, edunvalvonnalliset tulkintariidat eivät tulisi viranomaisen käsittelemään. Palkkausjärjestelmien selkeydessä on eroja työehtosopimusten välillä, ja tästä riippuu, valvottaisiinko vähimmäispalkkaa vai ns. oikeaa palkkaa. Kynnys valvontatoimille olisi vähäistä suurempi haitta, se tarkoittaa olennaisia ja merkittäviä puutteita palkkauksessa. Alipalkasta voidaan antaa syrjintää koskevia kehoituksia jo nykyisin.

Ehdotuksen rikosilmoituksia koskeva osuus on peräisin sääntelytyöryhmältä. Oikeusministeriö katsoi, ettei itsenäistä kriminalisointia alipalkasta voida tehdä, vaan petos ja kiskonta soveltuvat myös alipalkkaustilanteissa. Syrjintäasetelman osoittaminen on usein haastavaa, mutta RL 36 luvun mukaisissa rikoksissa asiaan voidaan puuttua suoraan teon kautta, tarvitsematta osoittaa syrjintää. Petoksen ja kiskonnan tunnusmerkistöä on säädetty rikoslaissa, niitä ei ole mahdollista tässä yhteydessä määritellä.

Työpaikan sisäilmaongelmiin liittyen muutoksen tarkoitus on, että jos AVI ei saa tilannetta työnantajan valvonnalla kuntoon, sen on mahdollista ilmoittaa asiasta kunnan viranomaisille, joiden on lainsäädännön perusteella mahdollista asioida myös rakennuksen omistajan kanssa.

Lausuntoja esityksestä annettiin 17. Kaikki lausunnonantajat kannattivat ehdotusta, ja yksi nosti esiin sääntämisyksiköihin liittyviä seikkoja ja muutama muu muita pykälisiin kohdistuvia ehdotuksia. Lausuntojen perusteella on tehty joitakin tarkennuksia vaikutusarviointeihin. Pykälä ja säännöskohtaisia perusteluja ei ole muutettu. Lain voimaantulon aikaistamista oli toivottu useammassa lausunnossa. Voimaantuloa olisi mahdollista aikaistaa niin, että muutos tulisi voimaan 1.6.2023, jos niin halutaan.

Keskusteltiin esityksestä ja todettiin yleisesti, että ehdotuksen tavoitteita pidetään kannatettavina ja ehdotusta toteuttamiskelpoisena. Myös Suomen Yrittäjät kannatti tavoitteita, mutta piti valittua toteuttamismallia ongelmallisena eikä kannattanut järjestelmän rakentamista tältä pohjalta.

Pykälät ja perustelut käytiin läpi puheenjohtajan johdolla. Suomen Yrittäjät ei kannattanut 13 §:ää, muutoin kaikki hyväksyivät kaikki pykälät. HE:n sivulla 23 ollut virhe pykälänumeroissa korjattiin. Keskusteltiin sivulla 28 mainitusta valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja kenen näkemystä tässä tarkoitetaan, mutta ei tehty tekstiin muutoksia.

Keskusteltiin muutoksen voimaantuloajankohdasta. Ehdotuksessa oleva päivä 1.9.2023 on valittu, jotta on aikaa kouluttaa tarkastajat ennen muutoksen voimaantuloa. Ehdotettiin ja osittain kannatettiin muutosten voimaantuloa jo 1.6.2023. Virtanen arveli, että AVI:t ehtisivät todennäköisesti järjestää riittävän koulutuksen jo ennen tätä ajankohtaa. Päätettiin, että Virtanen tiedustelee vielä asiaa AVEilta, ja voimaantulopäivä valitaan niiden kannan mukaan.

Todettiin, että esitys hyväksyttiin yksimielisesti, paitsi että Suomen Yrittäjät ei hyväksy 13 §:n 3 momentissa esitettyä ratkaisumallia. Suomen Yrittäjät pitää esityksen 13 §:ää ongelmallisena sen vuoksi, että säännöksen valmistelussa ei ole huomioitu asianmukaisesti työehtojen valvonnan kokonaisuutta. Suomen Yrittäjät katsoo, että ehdotettu 13 §:n 3 momentin muutos on työsuojeluviranomaisen toimivallan näkökulmasta hyväksyttävissä, mutta ratkaisumalli, joka asettaa yritykset viranomaisvalvonnan suhteen erilaiseen asemaan työnantajaliittoon järjestäytymisen perusteella, ei ole kannatettava.

Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle marraskuun puolivälissä, mutta jos kääntäminen jne. tekniset asiat onnistuvat nopeammin, esityksen antaminen on mahdollista jo aikaisemmin.

4. Muut asiat

Savinko kysyi, miten mahdollinen ehdotus rakennusjaoston uudeksi jäseneksi tulisi hoitaa. Puheenjohtaja pyysi lähettämään ehdotuksen pikaisesti, koska jaoston työ jatkuu jo lokakuun lopulla.

Koskinen kysyi työelämän koronapassityöryhmän talvella valmisteleman ehdotuksen tilanteesta. Puheenjohtaja kertoi, että ehdotuksen kanssa ei olla etenemässä, koska yhteiskunnassa ei ole muitakaan koronarajoituksia voimassa. Keskusteltiin siitä, että korona on biologisten tekijöiden asetuksen luettelossa ja työnantajilla on siksi

velvollisuus pitää luetteloa työssä koronalle altistuneista työntekijöistä. Tämä koetaan nykytilanteessa turhaksi ja työllistäväksi. Kyse on EU-taustaisesta sääntelystä, jota ei voida Suomessa omalla päätöksellä purkaa.

Koskinen otti esiin terveydenhuoltoalan työtaistelutoimien yhteydessä tehdyt turvaamistoimihakemukset käräjäoikeudelle ja kysyi, onko STM:ssä pohdittu asiaa. Puheenjohtaja kertoi, että ainakaan TTO:lla aihetta ei ole käsitelty eikä STM ollut asiassa osapuolena.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.10.

Antti Janas

puheenjohtaja

Tanja Ylitöyrä

sihteeri